

**BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI**

**KHOÁ LUẬN CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HOÁ
CHUYÊN NGÀNH:
CHÍNH SÁCH VĂN HÓA**

**LỄ HỘI VỀ NGUỒN
BA TỈNH LÀO CAI, YÊN BÁI, PHÚ THỌ**

Giảng viên hướng dẫn : ThS. Ngô Ánh Hồng

Sinh viên thực hiện : Nông Anh Diệu

Lớp : QLVH12C

Khoá học : 2011 - 2015

HÀ NỘI – 2015

LỜI CẢM ƠN

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến các thầy cô giáo Trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã tận tình truyền thụ kiến thức quý báu cho em trong những năm qua. Đặc biệt em xin cảm ơn sự giúp đỡ của giảng viên ThS. Ngô Ánh Hồng, người đã trực tiếp hướng dẫn em hoàn thành bài khóa luận tốt nghiệp. Em rất mong tiếp tục nhận được sự chỉ bảo và giúp đỡ của các thầy, cô giáo trong quá trình học tập sau này.

Nhân đây, em cũng xin gửi lời cảm ơn chân thành tới Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch các tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ đã tạo điều kiện giúp đỡ, cung cấp tài liệu và đóng góp những ý kiến quý báu giúp em hoàn thành bài khóa luận của mình.

Do còn nhiều hạn chế về thời gian, kiến thức và trình độ nên bài khóa luận của em không tránh khỏi những thiếu sót. Em kính mong các thầy cô và các bạn đóng góp ý kiến để bài khóa luận của em được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, ngày 02 tháng 5 năm 2015

Sinh viên

Nông Anh Diệu

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ LỄ HỘI VÀ KHÁI QUÁT BA TỈNH LÀO CAI, YÊN BÁI, PHÚ THỌ.....	5
1.1. Cơ sở lý luận về lễ hội.....	5
1.1.1. Khái niệm lễ hội.....	5
1.1.2. Các loại lễ hội ở Việt Nam.....	7
1.1.3. Cấu trúc lễ hội.....	10
1.1.4. Vai trò của lễ hội trong đời sống văn hóa xã hội.....	11
1.1.5. Một số chính sách và những quy định của Đảng và Nhà nước đối với việc tổ chức và quản lý lễ hội.....	12
1.2. Khái quát về ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.....	14
1.2.1. Giới thiệu về tỉnh Lào Cai.....	15
1.2.2. Giới thiệu về tỉnh Yên Bái.....	17
1.2.3. Giới thiệu về tỉnh Phú Thọ.....	20
1.3. Vai trò của lễ hội trong việc quảng bá thu hút du lịch của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.....	23
Chương 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC TỔ CHỨC LỄ HỘI VỀ CỘI NGUỒN BA TỈNH LÀO CAI, YÊN BÁI, PHÚ THỌ.....	25
2.1. Giới thiệu về lễ hội về nguồn ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.....	25
2.2. Cơ cấu tổ chức.....	26
2.3. Thực trạng công tác tổ chức lễ hội qua các năm.....	26
2.3.1. Lễ hội về nguồn năm 2005.....	26
2.3.2. Lễ hội về nguồn năm 2006.....	29

2.3.3. Lễ hội về nguồn năm 2007.....	30
2.3.4. Lễ hội về nguồn năm 2008.....	32
2.3.5. Lễ hội về nguồn năm 2009.....	34
2.3.6. Lễ hội về nguồn năm 2010.....	36
2.3.7. Lễ hội về nguồn năm 2011.....	37
2.3.8. Lễ hội về nguồn năm 2012.....	40
2.4. Đánh giá công tác tổ chức lễ hội về nguồn ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ trong những năm qua.....	43
2.4.1. Thành tích đạt được.....	43
2.4.2. Một số hạn chế.....	48
2.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế.....	49
Chương 3: MỘT SỐ ĐỀ XUẤT NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ TỔ CHỨC LỄ HỘI VỀ NGUỒN BA TỈNH LÀO CAI, YÊN BÁI, PHÚ THỌ.....	54
3.1. Tăng cường quản lý lễ hội bằng các biện pháp tuyên truyền giáo dục.....	54
3.2 Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, khen thưởng, kỉ luật trong hoạt động của các lễ hội.....	56
3.3. Tăng cường quản lý dịch vụ, vệ sinh môi trường, trật tự công cộng.....	58
3.4. Đẩy mạnh công tác xã hội hóa và hoạt động truyền thông nhằm quảng bá thu hút du lịch.....	60
3.5. Nâng cao công tác quy hoạch lễ hội.....	63
3.6. Phát triển các sản phẩm văn hóa đặc trưng.....	64
KẾT LUẬN.....	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	69
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong cuộc sống của nhân loại nói chung cũng như của dân tộc ta nói riêng, lễ hội đóng vai trò quan trọng trong đời sống tinh thần. Con người cần những giây phút để nghỉ ngơi, giao lưu, trò chuyện gặp gỡ sau những ngày làm việc mệt nhọc hay những lúc nhàn rỗi. Lễ hội là nơi để truyền bá, phổ cập những giá trị văn hóa, uơm mầm tài năng cho thế hệ trẻ. Lễ hội là một dạng sinh hoạt văn hóa tổng hợp của con người, đồng thời lễ hội cũng thể hiện nét đẹp văn hóa của cộng đồng đó.

Trong giai đoạn hiện nay, việc khôi phục, giữ gìn và phát triển lễ hội đang ngày càng trở nên quan trọng và nhận được sự quan tâm của xã hội. Trên địa bàn cả nước đã có rất nhiều lễ hội được phục dựng bảo tồn và phát triển mạnh mẽ thu hút sự quan tâm của cộng đồng. Lễ hội là một hoạt động văn hóa xã hội mang tính giáo dục cao, có tính nghệ thuật, lễ hội liên kết con người về mặt ý thức. Lễ hội còn giúp khẳng định thế giới quan, lý tưởng thẩm mỹ, đạo đức đồng thời thỏa mãn nhu cầu tâm linh của con người. Một điểm quan trọng không thể phủ nhận đó là vai trò của lễ hội trong việc khơi dậy và nâng cao lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc của mỗi cá nhân trong cộng đồng.

Trong cuộc sống hiện đại ngày nay, sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế thị trường, cơ chế mở cửa, hội nhập và giao lưu hợp tác thì liên kết tạo thành hệ thống để tăng sức mạnh và hiệu quả hoạt động là một xu hướng tất yếu. Đứng dưới góc độ kinh tế học, có thể xem xét văn hóa là một hàng hóa – một loại hàng hóa đặc biệt, từ đó có thể coi lễ hội là dịp để thúc đẩy kinh tế phát triển.

Con người hiện nay, đi dự lễ hội không chỉ là để tụ hội, giao tiếp cộng cảm với cộng đồng, thỏa mãn nhu cầu tâm linh mà bên cạnh đó họ tham gia lễ hội còn để giải trí, hưởng thụ các giá trị văn hóa, tham quan, thỏa mãn sự tò mò và hơn thế còn là để thể hiện bản thân. Ngày nay, lễ hội không chỉ nằm trong quy mô một làng hay một xã nữa mà nhiều lễ hội đã được mở rộng, nâng lên thành lễ hội của một vùng, một quốc gia như lễ hội Đền Hùng, lễ hội Đền Gióng, lễ hội về nguồn,...

Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ là 3 tỉnh nằm ở trung tâm nền văn minh lúa nước sông Hồng với nhiều di tích lịch sử đã gắn liền với lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc như: Đền Hùng, Đền Quốc Mẫu Âu Cơ tỉnh Phú Thọ, Đền Thượng, Đền Bảo Hà, Bãi Đá cổ Sa Pa tỉnh Lào Cai, Đền Đông Cuông tỉnh Yên Bái. Bên cạnh đó, nói tới 3 tỉnh là nói đến truyền thống văn hoá đa dạng, giàu bản sắc của hơn 40 dân tộc anh em đã được bảo lưu, phát triển qua các lễ hội độc đáo như: Lễ hội Đền Thượng, Lễ hội trên mây tỉnh Lào Cai, Lễ hội Đền Đông Cuông, Lễ hội khám phá hồ Thác Bà, Hội mùa Xoè, Hạng Khuống tỉnh Yên Bái, Lễ hội Phết - Hiền Quang, Hội Boi chải - Bạch Hạc, Hội hát Xoan, hát Ghẹo và đặc biệt là Lễ hội Đền Hùng tỉnh Phú Thọ được nhà nước tôn vinh thành Quốc lễ cội nguồn dân tộc Việt Nam.

Lễ hội về nguồn là một hệ thống các lễ hội lớn của cả ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái và Phú Thọ cùng liên kết tổ chức. Lễ hội được tổ chức lần đầu tiên vào năm 2005, trải qua gần 10 năm liên tục, lễ hội đã được nhiều người biết đến và mang lại hiệu quả về kinh tế, du lịch, văn hóa, xã hội cho địa phương. Việc liên kết tổ chức đã phát huy được thế mạnh của ba tỉnh, tạo sự cộng hưởng sức mạnh trong công tác tổ chức lễ hội. Sự kiện này không chỉ góp phần quan trọng trong việc bảo tồn, phát triển các lễ hội truyền thống mà còn quảng bá các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, hình ảnh văn hóa của hơn 40 cộng đồng các dân tộc anh em. Tổ chức lễ hội về nguồn đóng vai trò quyết định nhằm thúc đẩy kinh tế du lịch vùng phát triển và xây dựng được thương hiệu điểm đến của ba tỉnh.

Là một con người được sinh ra và lớn lên trên mảnh đất Yên Bái, em được theo học chuyên ngành Quản lý văn hóa của Trường Đại học Văn hóa Hà Nội. Với mong muốn đóng góp công sức của mình vào công tác quản lý tổ chức tốt các lễ hội truyền thống của địa phương nhằm bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa của dân tộc đồng thời quảng bá thu hút khách du lịch, em lựa chọn đề tài: "**Lễ hội về nguồn ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ**" làm khóa luận tốt nghiệp đại học của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

Đề tài đi vào nghiên cứu hệ thống các lễ hội nằm trong hành trình lễ hội về nguồn của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ để tìm ra các giá trị và vai trò của lễ hội trong đời sống xã hội. Thông qua việc tìm hiểu thực trạng công tác tổ chức lễ hội về nguồn trong thời gian qua nhằm đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác tổ chức lễ hội đồng thời quảng bá thu hút du lịch.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài: Công tác tổ chức lễ hội truyền thống nằm trong hành trình lễ hội về nguồn trên địa bàn của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.

Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu lễ hội về nguồn của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ từ năm 2005 đến 2012.

4. Tình hình nghiên cứu

Cho tới nay, nghiên cứu về lễ hội và tổ chức quản lý lễ hội không còn là một vấn đề mới mẻ. Các lễ hội đặc trưng của cả nước nói chung và của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ nói riêng đều đã được tìm hiểu, nghiên cứu. Không chỉ trong các hội thảo khoa học, báo cáo chuyên đề mà trong những tiểu luận, khóa luận, luận văn, luận án ít nhiều đã đề cập tới. Tuy nhiên, cho tới thời điểm này, chưa có một công trình nào nghiên cứu chuyên sâu về hệ thống lễ hội trong hành trình lễ hội về nguồn của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ. Do vậy, nguồn tư liệu được sử dụng chủ yếu trong khóa luận là các tài liệu báo cáo tổng kết hoạt động của Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch các tỉnh trong các năm qua, cùng một số bài nghiên cứu được công bố trên báo, tạp chí và một số khóa luận tốt nghiệp đại học của sinh viên các năm trước. Bên cạnh việc phân tích, tổng hợp tài liệu từ những nguồn tư liệu ở trên, sinh viên còn trực tiếp đi khảo sát, điền dã trong 3 tháng nhằm có thêm cơ sở khoa học và thực tiễn để viết bài khóa luận của mình.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu
- Phương pháp điều tra bảng hỏi
- Phương pháp phỏng vấn
- Phương pháp điền dã
- Phân tích SWOT

6. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu và phần kết luận, Khóa luận bao gồm ba chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về lễ hội và khái quát ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.

Chương 2: Thực trạng công tác tổ chức lễ hội về nguồn ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.

Chương 3: Một số ý kiến đề xuất nhằm nâng cao hiệu quả công tác tổ chức lễ hội về nguồn ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Phú Thọ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Hoài Sơn (2009), “Quản lý lễ hội truyền thống của người Việt”, Nhà xuất bản Văn hóa Dân tộc, Hà Nội.
2. Cao Đức Hải (2000), “Quản lý lễ hội và sự kiện, giáo trình”, Nhà xuất bản Đại học Quốc Gia, Hà Nội.
3. Cục Văn hóa cơ sở (2007), “Một số vấn đề về công tác quản lý lễ hội giai đoạn 2001-2006”, Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
4. Lê Như Hoá (1996), “Xã hội hóa các hoạt động văn hóa”, Nhà xuất bản văn hóa thông tin, Hà Nội.
5. Ngô Đức Thịnh (2001), “Những giá trị của lễ hội cổ truyền trong đời sống xã hội hiện nay”, Tạp chí văn hóa nghệ thuật, Hà Nội.
6. Ngô Thị Kim Đoàn (2003), “Những lễ hội Việt Nam tiêu biểu”, Nhà xuất bản Văn hóa – Thông tin, Hà Nội.
7. Phạm Công Sơn “*Văn hóa lễ tục ABC*”, nhà xuất bản Văn hóa Dân tộc, Hà Nội.
8. Phạm Quang Nghị (2007), “Lễ hội và ứng xử của người làm công tác quản lý lễ hội hiện nay”, Tạp chí Văn hóa nghệ thuật, Hà Nội.
9. Phạm Thị Thanh Quy (2009), “Quản lý lễ hội cổ truyền hiện nay” , Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội.
10. Từ điển Bách khoa Việt Nam (2005), Nhà xuất bản Từ điển Bách khoa, Hà Nội.
11. UBND tỉnh Lào Cai (2007), *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2007*, Lào Cai.
12. UBND tỉnh Lào Cai (2010), *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2010*, Lào Cai.
13. UBND tỉnh Phú Thọ, *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2006*, Phú Thọ.
14. UBND tỉnh Phú Thọ, *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2011*, Phú Thọ.

15. UBND tỉnh Phú Thọ, *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2012*, Phú Thọ.
16. UBND tỉnh Yên Bái (2008), *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2008*, Yên Bái.
17. UBND tỉnh Yên Bái (2009), *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2009*, Yên Bái.
18. UBND tỉnh Yên Bái (2005), *Báo cáo tổng kết chương trình Du lịch Về cội nguồn năm 2005*, Yên Bái.
19. Vũ Ngọc Khánh, Phạm Minh Thảo (2005), ‘Tù điền Việt Nam văn hóa tín ngưỡng phong tục’, Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
20. Một số trang web:
 - <http://cinet.gov.vn/>
 - <http://dulichxanh.vn/>
 - <http://vi.wikipedia.org/wiki/>
 - <http://www.phutho.gov.vn/>
 - <http://www.yenbai.gov.vn/>